

POSTANOWIENIE

27 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi E. B., K. B.
i S. B. w miejsce zmarłego uczestnika J. B.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w Białymstoku
z 19 lipca 2021 r., II Ca 496/21,
wydanego w sprawie z wniosku K. B.
z udziałem J. B. i S. B.
o zniesienie współwłasności,

- 1) odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;
- 2) zasądza od uczestników E. B., K. B. i S. B. solidarnie na rzecz wnioskodawcy K. B. kwotę 2717 (dwa tysiące siedemset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia uczestnikom E. B., K. B. i S. B. do dnia zapłaty;
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Białymstoku na rzecz adw. M.K.

wynagrodzenie w kwocie 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł - podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług - tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi J. B. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

[PG]

UZASADNIENIE

Uczestnik postępowania J. B. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku z 19 lipca 2021 r. (sygn. akt II Ca 496/21). Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 3 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy o własności lokali. Ponadto powołał się na naruszenie norm procesowych – art. 286 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. Po wniesieniu skargi kasacyjnej zmarł uczestnik postępowania J. B. Postanowieniem z 26 października 2023 r. Sąd Najwyższy na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. zawiesił postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem i podjął je z udziałem E. B., S. B. i K. B. jako następców prawnych zmarłego uczestnika postępowania J. B.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519² § 1 k.p.c., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego postanowienia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W zakresie nieuregulowanym do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem w sprawie nieprocesowej mają odpowiednie zastosowanie poprzez art. 13 § 2 k.p.c. przepisy dotyczące tej skargi w postępowaniu procesowym (art. 424¹ – 424¹² k.p.c.). Materialnoprawne zasady odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez wydanie prawomocnego orzeczenia określa art. 417¹ § 2 k.c., który wymaga stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego

orzeczenia sądu we właściwym postępowaniu, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Takim postępowaniem jest m.in. postępowanie uregulowane w art. 424¹ – 424¹² k.p.c. (w postępowaniu procesowym) oraz w art. 519² k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym.

Zgodnie z tymi przepisami w przedmiocie przyjęcia (odmowy przyjęcia) skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie (prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w postępowaniu nieprocesowym) Sąd Najwyższy orzeka w ramach tzw. przesądu, którego celem jest wyeliminowanie takich skarg, które są oczywiście bezzasadne (art. 424⁹ w zw. z art. 398⁹ § 2 i art. 424¹² k.p.c. oraz w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym). Oceny czy skarga jest „oczywiście bezzasadna” należy dokonywać w powiązaniu z pojęciem „niezgodności wyroku z prawem” (odpowiednio postanowienia w postępowaniu nieprocesowym), skoro jest ono elementem konstrukcyjnym skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 3 i 6 k.p.c.).

Wyrok niezgodny z prawem – w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. – to orzeczenie, które jest sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Nie jest niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. orzeczenie będące następstwem wyboru jednej z możliwych interpretacji prawa, chociażby nie znalazła ona aprobaty w judykaturze. Takie definiowanie pojęcia „wyroku niezgodnego z prawem” wynika ze specyfiki władzy sądowniczej oraz jej ustroju i w konsekwencji konieczności formułowania autonomicznej, swoistej definicji bezprawności, jako przesłanki odpowiedzialności państwa za szkodę wyrządzoną orzeczeniem sądowym (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 maja 2009 r., V CNP 1/09, OSNC 2010, nr 3, poz. 44 oraz z 24 lutego 2010 r., III CNP 26/09, niepubl.). Tak samo należy definiować pojęcie „orzeczenie niezgodne z prawem” na gruncie postępowania nieprocesowego. Przyjąć zatem należy, że bezzasadność skargi wniesionej od prawomocnego wyroku albo postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy kończącego postępowanie nieprocesowe jest oczywista,

gdy już z jej treści, bez głębszej analizy i jurydycznych dociekań, wynika, że nie może być ona uwzględniona.

Podniesione zarzuty w skardze kasacyjnej nie uzasadniają wniosku, że wskazane w niej naruszenia przepisów prawa materialnego albo procesowego były tego rodzaju, aby mogły być uznane za rażące w stopniu uzasadniającym uznanie zaskarżonego postanowienia za niezgodnego z prawem z rozumieniu art. 519² § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu skargi skarżący nie wskazuje bowiem na takie uchybienia, które *prima facie* wskazywałyby na „oczywistą” wadliwość zaskarżonego rozstrzygnięcia przez pryzmat wskazanych w zarzutach skargi norm prawa procesowego i materialnego. W szczególności w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia uczestnik postępowania podniósł zarzuty (art. 3 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy o własności lokali), które zasadniczo sprowadzają się do podważania przyjętych przez Sąd Okręgowy w Białymstoku ustaleń dotyczących wielkości udziałów w będącej przedmiotem zniesienia współwłasności, a stanowiącej współwłasność K. B., J. B. i S. B. niewyodrębnionej części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym [...] o powierzchni [...] ha położonej w B. przy ul. J., zabudowanej budynkiem mieszkalnym oraz budynkiem handlowo-usługowym z garażem. Na rozstrzygnięciu sprawy zaważyły ustalenia, że aktem notarialnym z 25 października 1999 r. wyodrębniono na rzecz skarżącego własność lokalu użytkowego, składającego się z pomieszczenia usytuowanego na poddaszu przedmiotowej nieruchomości wraz z udziałem w wysokości 5543/30251 części nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz część budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, zaś przedmiotem zniesienia współwłasności w rozpoznawanej sprawie był jedynie łączny udział 24708/30251 ($8236/30251 \times 3 = 24708/30251$), przy czym skarżący w uzasadnieniu swojej skargi utrzymywał, że Sąd nietrafnie nie uwzględnił dodatkowego udziału w wysokości 5543/30215, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia udziału uczestnika postępowania w nieruchomości wspólnej, który powinien wynosić 13779/30251. W efekcie wysokość dopłaty na rzecz wnioskodawcy K. B. miała być określona kwotą 47 030,25 zł. Odnosząc się wprost do zarzutu naruszenia art. 3 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy

o własności lokali, skarga uczestnika postępowania opiera się na wskazanych w jej treści okolicznościach faktycznych dotyczących określenia wielkości udziałów poszczególnych uczestników postępowania oraz związanych z tą okolicznością dopłat. Należy mieć na względzie, że oceny zasadności bądź bezzasadności zarzutu naruszenia prawa materialnego Sąd Najwyższy dokonuje na podstawie ustaleń Sądu drugiej instancji, którymi zgodnie z art. 398¹³ § 2 w zw. z art. 424¹² k.p.c. jest związany. W przyjętej podstawie faktycznej orzeczenia zaskarżonego skargą w rachubę wchodzi ustalenia, które zdaniem skarżącego uzasadniają jego zarzut naruszenia art. 3 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy o własności lokali. Kwestionowanie zaś ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego skargą orzeczenia jest niedopuszczalne. Zgodnie bowiem z art. 424⁴ k.p.c., podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oczywiście - w kontekście wymagania kwalifikowanej bezprawności - bezzasadność podstaw skargi obejmujących zarzut naruszenia art. 3 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy o własności lokali., skutkowałą również oczywistą bezzasadnością zarzutu uchybienia art. 286 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi do rozpoznania (art. 424⁹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 98 § 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹, 424¹² i art. 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1964).

O przyznaniu od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Białymstoku na rzecz adw. M.K. wynagrodzenia tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi postępowania J. B. z urzędu - podwyższonego o stawkę podatku od towarów i usług - na stosowny wniosek, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie przepisów § 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 2361) z uwzględnieniem stosowanych przez analogię przepisów

§ 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1964) w związku z art. 29 ustawy z 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1184), wobec uznania aktu podustawowego - rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, w zakresie określającym wysokość opłat za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną przez adwokata z urzędu poniżej stawek minimalnych przewidzianych za te same czynności w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, za sprzeczne z art. 64 ust. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

[PG]

[ms]